

Tapety są modne, jednym się podobają, innym – nie. Jednak zastosowanie tapet różnie z każdym dniem. Przeżywają one swój wspaniały renesans.

Szeregi wrogów tapet oraz tych, którzy spoglądają na nie podejrzliwym okiem, rekrutują się w znacznym stopniu z grona zawiedzionych, bądź też źle poinformowanych.

Niewłaściwie dobrana albo źle położona tapeta jest własną antyreklamą. Musimy być obiektywni. Tapety mają wiele zalet, ale przecież nie same z siebie. Aby w pełni ocenić zalety tapet, trzeba je poznać, dokonać odpowiedniego dla danych warunków wyboru, no i umieć je odpowiednio położyć.

Rodzaje tapet

Przed wszystkim musimy wiedzieć, że tapety są różne, stosujemy je w zależności od rodzaju podłoża, czyli tzw. nośnika. Przyjmując takie kryterium podziału, rozróżniamy:

a) tapety z nośnikiem papierowym, zwykle,

b) tapety z nośnikiem papierowym, impregnowane,

c) tapety z nośnikiem papierowym, powlekane PCW,

d) tapety z nośnikiem tkaninowym, powlekane,

e) tapety składające się z samego nośnika, którym jest różnie wykończona folia z tworzywa sztucznego.

Zwykle tapety papierowe są najtańsze, ale i najmniej trwałe, a ich czyszczenie może się odbywać tylko na sucho. Są to po prostu pasy papieru z odpowiednim wzorem i fakturą.

Impregnowane tapety papierowe są nieco droższe, ale też trwalsze i mogą być ścierane na mokro. Nie wolno ich jednak zmywać dużą ilością wody z detergentami.

Do impregnowania nośnika papierowego stosuje się różne gatunki żywic syntetycznych, m.in. różne pochodne celulozy (octan, maślan, propian), pochodne polimetakrylowe, polioctan winylu, alkohol poliwinylowy. Wymienione przykładowo żywice

impregnują jedynie dekoracyjną powierzchnię nośnika – papieru.

Tapety omawianego typu produkowane są w kraju przez Gnaszyńskie Zakłady WYROBÓW PAPIERNICZYCH (w Gnaszynie k. Częstochowy) w następującym asortymencie:

- tapety odporne na ścieranie na mokro, gładkie;
- tapety odporne na ścieranie na mokro, jednowarstwowe, tłoczone;
- tapety odporne na ścieranie na mokro, dwuwarstwowe, tłoczone.

Wszystkie te tapety dostarczane są w rolkach szerokości 53 cm i długości 10 mb, każda rolka zawiera więc 5,3 m². Cena 1 rolki, w zależności od gatunku, wynosi 40–120 zł.

Tapety mające nośnik papierowy, jednostronnie powleczony polichlorkiem winylu (typ c) zwane też winylowymi, są drogie, ale bardzo trwałe, całkowicie wodoodporne, a przez to zmywalne. Wytwarza się je w różnych kolorach o różnych fakturach, często jako świetne imitacje wielu gatunków drewna.

Tapety te o nazwach „womimur” i „tavił”, produkują w kraju Zakłady Tworzyw Sztucznych ERG w Wąbrzeźnie (womimur) i Zakłady Tworzyw Sztucznych ERG w Oławie (tavił). Krajowe tapety winylowe produkowane są w trzech rodzajach:

- z nadrukiem (np. wzór drewnopodobny),
- bez nadruku, gładkie,
- z nadrukiem, tłoczone.

Szerokość rolki tapety winylowej – 55 cm, długość – 10 mb; rolka zawiera więc 5,5 m². Cena 1 m² tapety winylowej w zależności od gatunku wynosi 30–40 złotych.

W tapetach typu oznaczonego poprzednio literą d, nośnikiem jest tkanina wykonana z włókien naturalnych (bawełnianych), syntetycznych (poliestrowych, poliakrylowych) oraz włókien szklanych. Szczególnie trwałe są kombinacje włókien szklanych (osnowa) i syntetycznych (wętek). Nośnik tkaninowy jest następnie nasycany i powlekany roztworem polichlorku winylu. Jeżeli warstewka PCW będzie odpowiednio cienka, wówczas pozostanie charakterystyczna faktura tkaniny. Tapeta taka jest bardzo trwała, całkowicie wodoodporna, nadaje się więc do łazienek, no, i jest oczywiście zmywalna.

Ostatni wreszcie rodzaj tapet stanowią folie z PCW. Folie takie, grubości tapet papierowych, są produkowane albo jako samoprzylepne, albo jako zwykłe. Samoprzylepne powleczone są od spodniej

strony klejem poliizobutylenowym (podobnie jak taśmy klejące) i zabezpieczone cienkim papierem woskowanym. Bezpośrednio przed naklejeniem papier zostaje oderwany, a tapeta przyciśnięta do oklejanej powierzchni.

Samoprzylepne tapety z PCW są bardzo drogie i dlatego używa się ich głównie do renowacji i wykończania mebli, np. zamiast forniru. Tapety winylowe zwykle są bardzo trwałe, w pełni wodoodporne, natomiast tańsze od papierowych powlekanych, jednak ich naklewanie niefachowcowi sprawia wiele trudności.

Oczywiście wybór barwy, odcieni i wzorów całkowicie tu pomijamy, ponieważ jest to rzecz indywidualnego gustu. Trzeba natomiast chwilę uwagi poświęcić samej powierzchni tapet.

A więc, zupełnie niezależnie od rodzaju nośnika, każdy z wymienionych gatunków tapet może być gładki lub mieć specjalną fakturę – tłoczenie.

Wyobraźmy sobie teraz, że na zwykłą, tynkowaną ścianę naklejamy piękną, bogato zdobioną, ale gładką tapetę. Efekt będzie fatalny. Każda nierówność, każde ziarenko piasku odcisnie się przez tapetę. Dlatego też tapety gładkie można naklejać jedynie na bardzo równe powierzchnie (tynki, drewno, beton). Natomiast wszędzie tam, gdzie podłoga nie można, bądź nie oplaca się doprowadzić do odpowiedniej gładkości, trzeba stosować tapety tłoczone, czyli z wyraźną fakturą. Tapeta tkaninopodobna o grubej fakturze doskonale maskuje wszystkie wady podłoga.

Przygotowanie powierzchni

Niezależnie od rodzaju wybranej czy zakupionej tapety trzeba wykonać pewne prace wstępne przy samym podłożu.

Tapety zazwyczaj nakleja się na:

- tynki wapienne,
- tynki gipsowe,
- powierzchnie betonowe,
- drewno i materiały drewnopodobne.

Jeżeli tynki wapienne czy gipsowe oraz powierzchnie betonowe są świeże, już całkowicie suche, ale jeszcze nie malowane, to przeciera się je klockiem drewnianym w celu wygładzenia i usunięcia luźno związanych ziarenek piasku. Wszelkie dziury, szpary i ubytki należy uzupełnić szybkooschnącą szpachlówką emulsyjną.

Natomiast w przypadku tynków i powierzchni betonowych już malowanych farbami klejowy-

mi, trzeba zastosować zmywanie roztworem szarego mydła i skrobanie. Na powierzchnie malowane farbami klejowymi nie wolno nakładać tapet, bo nastąpi odwarstwienie tapety razem z warstwą farby klejowej.

Tynki nowe, jak również tynki stare, już pozbawione warstwy farby klejowej, jeżeli naklejamy na nie tapety z nośnikiem papierowym, trzeba zagruntować. Do gruntowania używa się mieszanki z wypełniaczem włóknistym o nazwie „Skrocel” lub kazeinowej „Lerotex”.

Suchy preparat „Skrocel” rozrabia się wodą w stosunku 100 g na 500 cm³, dokładnie mieszając. Po 1 godzinie dodaje się jeszcze 500 cm³ wody, miesza, i tak uzyskaną zawiesinę nakłada szerokim pędzlem na tynk. Po 24 godzinach schnięcia można już na tynkach naklejać tapety.

Preparat „Lerotex” stanowi sproszkowaną mieszaninę piasku, kazeiny, wapna hydratyzowanego i węgla amoniu. Na 1 kg „Lerotexu” bierze się 450–600 cm³ wody i preparat z wodą dokładnie rozrabia. Po 15 minutach „dojrzwiania” masa impregnująco-wyrównująca jest już gotowa do nakładania. Nakłada się ją i rozprowadza stalową packą a wygładza pędzlem. 1 kg „Lerotexu” wystarcza do zaimpregnowania i wyrównania 1,5 m² powierzchni.

Jeżeli natomiast chcemy naklejać tapety z nośnikiem tkaninowym lub z PCW, to obowiązują takie same zasady przygotowania powierzchni, jak i przy tapetach z nośnikiem papierowym. Jedyne zamiast gruntowania preparatem „Skrocel” lub „Lerotex”, tynki nasycy się rozcieńczonym 1:2 wodą roztworem kleju poliocetanu winylu, np. POW/FDB lub Wikol. Wspomniane tapety nie wymagają usuwania z powierzchni tynku farby emulsyjnej i olejnej. Pokryte tymi farbami powierzchnie warto jednak przetrzeć papierem ściernym i dokładnie odkurzyć. Gruntowanie jest wtedy zbędne.

W przypadku oklejania tapetą mebli trzeba pamiętać o częściach metalowych, jak np. okucia, wkręty, zawiasy, które mają być następnie pokryte tapetą. Otóż takie części oraz wszelkie inne powierzchnie metalowe należy pokryć lakierem chloro-kauczukowym, w celu zwiększenia przyczepności kleju. Zabieg ten możemy pominąć jedynie w przypadku, gdy nakładamy będziemy samoprzylepne tapety z PCW.

Kleje

Staranne przygotowanie podłoża oraz dobór odpowiedniego kleju – to dwa podstawowe warunki

powodzenia przy tapetowaniu. Na dobór właściwego kleju wskazuje przede wszystkim nośnik tapety, a tylko w specjalnych sytuacjach – rodzaj nietypowego podłoża. Do tapet, w których nośnikiem jest papier niepowlekany, możemy stosować kleje:

- celulozowy Celtap,
- skrobiowy Skrotap*.

Wymienione kleje są substancjami suchymi, więc na 24 godziny przed klejeniem należy rozrobić je wodą. Do 1 litra zimnej wody, przy stałym energicznym mieszaniu, wsypuje się małymi porcjami 100 g jednego z podanych klejów. Po dokładnym rozmieszaniu, naczynie z klejem nakrywa się i odstawia na 24 godziny. Tak otrzymany klej jest gęsty i bez rozcieńczenia nadaje się do naklejania tylko tapet z papieru grubego lub głęboko tłoczonego. Natomiast do mocowania tapet z papieru cieńszego trzeba klej bezpośrednio przed użyciem rozrzedzić wodą, dodając jej 100–150 cm³.

Do tapet z nośnikiem papierowym impregnowanym lub powlekanym PCW, czyli do tapet winylowych, najodpowiedniejszy jest klej Celtap-Lux.

Klej Celtap-Lux jest to suchy, biały proszek, stanowiący mieszaninę glikocelu, poliocetanu winylu i pięciochlorofenolanu sodu. Stosuje się go do:

- gruntowania ścian; wtedy 1 kg suchego proszku rozrabia się w 20 l wody i za pomocą pędzla ławkowca zwilża powierzchnię ścian co najmniej na 12 godzin przed tapetowaniem. (Zużycie suchej substancji wynosi ok. 10 g/m²),
- do mocowania tapet, a wówczas 1 kg suchego kleju zarabia się 10–12 l wody. Tak uzyskany roztwór kleju nakłada się pędzlem ławkowcem.

Uwaga: klej nakłada się nie na ścianę, lecz na przycięty już odpowiednio płat tapety. (Zużycie suchej substancji ok. 20 g/m²).

Tapety, w których nośnikiem są powlekane tkaniny, nakładamy stosując kleje: POW/FDB lub Wikol.

Natomiast klejami dla ostatniej grupy tapet, z nośnikiem z tworzyw sztucznych, są: Polacet, Winilep lub Winilep W.

W najbliższych numerach podamy wademekum tak popularnych dziś, różnorodnych okładzin ściennych.

Mgr Stefan Sękowski

*) Dokładną charakterystykę wszystkich polecanych tu klejów podawaliśmy w dziale „Na warsztacie” w cyklu „Co i jak kleić” – tabela-poradnik zamieszczona była w nrze 3/78 MT.